

به نام خدا

نوجوان و حقوق بین الملل

۱

آشنایی با سازمان ملل متحد به زبان ساده

۷۵ پرسش و پاسخ درباره
تاریخچه، اهداف، ارکان سازمان ملل متحد

● محمد مهدی سیدناصری ● مدرس دانشگاه ●

واحد کودک و نوجوان
موسسه‌ی نشر و تحقیقات ذکر

ناشر پیشرو در انتشار کتاب‌های مناسب برای کودکان و نوجوانان

دفتر و فروشگاه مرکزی: تهران، خ انقلاب، خ فلسطین جنوبی، خ محتشم، شماره ۲۰، طبقه همکف واحد ۱
تلفن: ۶۶۴۱۰۵۴۱ (خط ۵) • تلفکس: ۶۶۴۶۸۲۶۳ • کد پستی: ۱۳۱۵۸۴۴۵۴۷
ایستگرام: @ghasedakbooks • تلگرام: @ghasedakbooks • www.ghasedakbooks.ir

آشنایی با سازمان ملل متحد به زبان ساده

محمد مهدی سیدناصری (مدرس دانشگاه)
مدیر هنری: حسین نیلچیان
اجرای جلد: فریدون حقیقی
ویراستار: فیروزه دلگشایی
صفحه‌آرایی: کارگاه گرافیک قاصدک
زیر نظر شورای بررسی
لیتوگرافی: گلپا • کد: ۹۹/۹۹۹
چاپ اول: ۱۳۹۹ • تیراژ: ۱۴۰۰ جلد
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۳۷-۱۴۵-۶
کلیدی حقوق چاپ و نشر انحصاراً برای
موسسه‌ی نشر و تحقیقات ذکر محفوظ است.

سرشناسه: سیدناصری، محمد مهدی، ۱۳۷۰-
عنوان و نام پدیدآور: آشنایی با سازمان ملل متحد به زبان ساده: ۷۵ پرسش و پاسخ درباره‌ی:
تاریخچه، اهداف، ارکان سازمان ملل متحد / محمد مهدی سیدناصری.
مشخصات نشر: تهران: موسسه نشر و تحقیقات ذکر.
مشخصات ظاهری: ۱۲۰ ص: ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
فروست: نوجوان و حقوق بین‌الملل.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۳۷-۱۴۵-۶
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: سازمان ملل متحد United Nations
موضوع: پرسش‌ها و پاسخ‌های کودکان
موضوع: Children's questions and answers
رده بندی کنگره: JZ۴۹۳۴
رده بندی دیویی: ۳۴۱/۲۳ [ج]
شماره کتابشناسی ملی: ۷۳۵۷۲۹۶

فهرست مطالب

۱. پیشگفتار ۷
۲. مقدمه ۱۲
۳. اندیشه ایجاد جامعه‌ای آرام در جهان چگونه شکل گرفت؟ ۱۳
۴. جامعه ملل چه زمانی تاسیس شد؟ ۱۴
۵. چرا سازمان ملل متحد تاسیس شد؟ ۱۷
۶. سازمان ملل متحد چند عضو دارد؟ ۲۶
۷. آیا سازمان ملل متحد حکومتی جهانی است؟ ۲۷
۸. آیا سازمان ملل متحد ابزار کشورهای بزرگ و قدرتمند است؟ ۲۷
۹. چرا به سازمان ملل متحد نیاز داریم؟ ۲۸
۱۰. اصول راهنمای سازمان ملل متحد چیست؟ ۳۰
۱۱. طرح و رنگ پرچم سازمان ملل متحد چگونه است؟ ۳۰
۱۲. ساختار سازمان ملل چگونه است؟ ۳۲
۱۳. مقر سازمان ملل متحد کجاست؟ ۳۳
۱۴. هزینه سازمان ملل متحد چقدر است؟ ۳۷
۱۵. سازمان ملل متحد هر سال چه مقدار هزینه می‌کند؟ ۳۷
۱۶. بودجه سازمان ملل متحد در مقایسه با سایر سازمان‌ها چگونه است؟ ۳۸

۱۵. درباره بودجه سازمان ملل متحد چگونه تصمیم گرفته می‌شود؟ . ۳۹
۱۶. چه نهاد یا مقامی بر هزینه‌های سازمان ملل متحد نظارت می‌کند؟ ۴۰
۱۷. حق عضویت چگونه محاسبه می‌شود؟ ۴۲
۱۸. عضویت در سازمان ملل متحد چگونه است؟ ۴۲
۱۹. ناظران دائمی به چه معنا است؟ ۴۴
۲۰. زبان‌های رسمی سازمان ملل متحد چیست؟ ۴۵
۲۱. سازمان ملل متحد چند رکن اصلی دارد؟ ۴۶
۲۲. وظایف مجمع عمومی سازمان ملل چیست؟ ۴۹
۲۳. کمیته‌های اصلی مجمع عمومی به چه مسائلی رسیدگی می‌کند؟ . ۵۰
۲۴. کشورها چگونه برای سخنرانی در مجمع عمومی سازمان ملل ثبت نام می‌کنند؟ ۵۱
۲۵. رییس‌جمهورها تا چه مدت می‌توانند سخنرانی کنند؟ ۵۲
۲۶. مهمترین اقدامات اتخاذ شده در مجمع عمومی چه بوده است؟. . ۵۳
۲۷. کار شورای امنیت چیست؟ ۵۶
۲۸. وظایف شورای امنیت چیست؟ ۵۷
۲۹. عضویت در شورای امنیت چگونه است؟ ۵۷
۳۰. آیا شورای امنیت نیازمند اصلاحات نیست؟ ۵۹
۳۱. جلسات شورای امنیت سازمان ملل متحد به چه صورت برگزار می‌شود؟ ۶۱
۳۲. هفت اقدام مهم انجام شده توسط شورای امنیت چه بوده است؟. ۶۱
۳۳. نقش شورای اقتصادی و اجتماعی چیست؟ ۶۴
۳۴. وظایف شورای اقتصادی و اجتماعی چیست؟ ۶۴
۳۵. عضویت در شورای اقتصادی و اجتماعی چگونه است؟ ۶۵
۳۶. کمیسیون‌های زیر نظر شورای اقتصادی و اجتماعی چیست؟. . ۶۶
۳۷. شورای قیمومت چه می‌کند؟ ۶۸
۳۸. اعضای شورای قیمومت چه کشورهایی هستند؟ ۶۸

۳۹. آخرین جلسه شورای قیمومت چه زمانی بود؟ ۶۸
۴۰. دیوان بین‌المللی دادگستری چه می‌کند؟ ۷۲
۴۱. ماجرای دیوان دائمی بین‌المللی دادگستری چه بوده است؟ ۷۴
۴۲. مقر دیوان بین‌المللی دادگستری در کجا قرار دارد؟ ۷۴
۴۳. طراح کاخ صلح لاهه چه کسی است؟ ۷۵
۴۴. شباهت‌های دیوان دائمی دادگستری با دیوان بین‌المللی دادگستری کنونی چیست؟ ۷۵
۴۵. تفاوت‌های دیوان دائمی دادگستری با دیوان بین‌المللی دادگستری کنونی چیست؟ ۷۷
۴۶. دیوان بین‌المللی دادگستری چند عضو دارد؟ ۷۹
۴۷. بودجه دیوان بین‌المللی دادگستری چگونه تأمین می‌شود؟. ۸۰
۴۸. زبان‌های رسمی دیوان بین‌المللی دادگستری چیست؟ ۸۱
۴۹. آیا دیوان بین‌المللی دادگستری اساسنامه مجزا دارد؟ ۸۲
۵۰. نشان رسمی دیوان بین‌المللی دادگستری چگونه است؟ ۸۲
۵۱. موضوع نخستین جلسه دیوان بین‌المللی دادگستری چه بود؟. ۸۲
۵۲. قضات دیوان چگونه انتخاب می‌شوند؟ ۸۳
۵۳. آیا کشورها در دیوان قاضی دارند؟ ۸۵
۵۴. وظایف اصلی دیوان بین‌المللی دادگستری لاهه چیست؟ ۸۶
۵۵. کار دیوان فقط رسیدگی به شکایت دولت‌هاست؟ ۸۶
۵۶. موضوعاتی که دیوان به آن رسیدگی می‌کند و نمی‌کند چیست؟. . ۸۶
۵۷. چه کشورهایی حق شکایت به دیوان بین‌المللی دادگستری را دارند؟ ۸۷
۵۸. تفاوت دادگاه لاهه با سایر دادگاه‌های بین‌المللی چیست؟ ۸۸
۵۹. قاضی اختصاصی یا قاضی خاص (ADHOC) برای چه مواردی تعیین می‌شود؟ ۸۸
۶۰. اگر دولتی از اجرای حکم سرپیچی کند چه می‌شود؟ ۹۰
۶۱. ایران چند مرتبه در دیوان بین‌المللی دادگستری طرح دعوی کرده

- است؟ ۹۱
۶۲. آیا می‌دانید دیوان دعاوی ایران و آمریکا کجاست؟ ۹۹
۶۳. آیا دیوان بین‌المللی دادگستری یکی از ارکان اصلی حفظ صلح و امنیت در جهان است؟ ۱۰۱
۶۴. دبیرخانه سازمان ملل چه می‌کند؟ ۱۰۲
۶۵. وظایف دبیرخانه سازمان ملل چیست؟ ۱۰۲
۶۶. دبیرکل سازمان ملل چه می‌کند؟ ۱۰۳
۶۷. نقش دبیرکل سازمان ملل چیست؟ ۱۰۴
۶۸. دبیرکل سازمان ملل متحد چگونه انتخاب می‌شود؟ ۱۰۵
۶۹. چهار دفتر اصلی سازمان ملل متحد در کجا واقع شده است؟ ۱۰۶
۷۰. پیام آوران صلح و سفیران حسن نیت چگونه انتخاب می‌شوند؟ ۱۰۹
۷۱. دانشگاه سازمان ملل در کجا واقع شده است؟ ۱۱۰
۷۲. داستان رسوایی بزرگ برنامه نفت در برابر غذا چیست؟ ۱۱۰
۷۳. آیا به کارکنان سازمان ملل متحد حمله و تعرض شده است؟ ۱۱۲
۷۴. آیا کارکنان سازمان ملل متحد مزایای بسیار زیادی دارند؟ ۱۱۴
۷۵. اهداف توسعه هزاره چیست؟ ۱۱۴
- چکیده ۱۱۶
- دانسته‌های خود را بیازمایید ۱۱۸

پیشگفتار

ضرورت تشکیل سازمان ملل پس از جنگ جهانی اول چه بود؟

جنگ جهانی اول با آثار مخرب بی‌سابقه‌ای که بر جای گذاشت، از بزرگ‌ترین رویدادهای تلخ تاریخ بشر است که در سال ۱۹۱۸ میلادی پایان یافت. «پاپ بنوای» پانزدهم اولین بار در سال ۱۹۱۷ میلادی (سال ۱۲۹۶ هجری شمسی) و در میانه‌ی جنگ جهانی اول، نظریه‌ی تشکیل جامعه‌ی ملل را مطرح کرد. در نهایت، در سال ۱۹۱۸ میلادی (سال ۱۲۹۷ هجری شمسی) رییس‌جمهوری وقت ایالات متحده‌ی آمریکا برنامه‌ی صلح ۱۴ ماده‌ای را ضمن ایراد سخنرانی خود در کنگره‌ی آن کشور مطرح کرد که آخرین ماده‌ی آن مربوط به تشکیل جامعه‌ی ملل بود. جامعه‌ی ملل در دوران فعالیت خود، در حل برخی اختلافات بین‌المللی مانند اختلاف سوئد و فنلاند بر سر جزایر آلاند موفق بود.

با توجه به این‌که «جامعه‌ی ملل» نتوانست از شروع

جنگ و درگیری‌ها و خسارات و خونریزی‌های جنگ جهانی دوم جلوگیری کند. به همین علت پس از جنگ، فاتحان آن تصمیم گرفتند نهادی تأسیس کنند تا عملکردی مانند جامعه‌ی ملل داشته باشد و در عین حال ضعف‌های آن را نداشته باشد و وظیفه‌ی آن تامین امنیت و صلح بین‌المللی باشد. از کشورهای آمریکا، شوروی، بریتانیا، فرانسه و چین، نمایندگانی در کنفرانس دامبارتن اوکس در آمریکا بر روی برنامه‌های تشکیل سازمان ملل کار کردند. بیشتر بحث‌های این کنفرانس در مورد نقش اعضای سازمان و شرایط دعوت از آن‌ها بود. در طول چهار سال، سرانجام سازمان ملل متحد در ۲۴ اکتبر سال ۱۹۴۵ میلادی (سال ۱۳۲۴ هجری شمسی) پایه‌گذاری شد که مقر اصلی آن در شهر نیویورک است.

هزینه این سازمان از طریق پرداخت حق عضویت اعضا و بیشتر از طریق کمک‌های داوطلبانه تأمین می‌شود. در سازمان ملل، تمام کشورهای عضو می‌توانند در تصمیم‌گیری‌های مجمع عمومی اظهار نظر و در رأی‌گیری‌ها شرکت کنند. موثرترین و قوی‌ترین نهاد این سازمان شورای امنیت است که پنج عضو دائمی آن عبارتند از؛ آمریکا، انگلستان، فرانسه، روسیه و چین. آن‌ها می‌توانند تصمیمات این شورا را وتو کنند. ریاست شورای امنیت هم نوبتی است و طول مدت آن یک ماه است. ۱۰ عضو

انتخابی شورا توسط مجمع عمومی و از میان حدود ۱۹۳ عضو سازمان برای یک دوره دوساله انتخاب می‌شوند. هر سال، پنج عضو جدید جایگزین اعضای قدیمی‌تر می‌شوند. ایران تا به حال تنها یک دوره دو ساله عضو شورای امنیت بوده است.

سازمان ملل متحد، سازمان‌های تخصصی هم دارد که به صورت مستقل کار می‌کنند. هر چند تعدادی از آن‌ها قبل از تشکیل سازمان ملل هم وجود داشتند. این سازمان‌ها در زمینه‌های گوناگون فعالیت دارند. از جمله سازمان جهانی یونیسف، سازمان تجارت جهانی، سازمان بهداشت جهانی، سازمان جهانی گردشگری و... که در کشورهای مختلف تأسیس شده‌اند. نکات مهم و اساسی درباره سازمان ملل متحد که باید در مورد آن بدانیم:

- ملل متحد در آغاز به عنوان اتحادی در زمان جنگ در اول ژانویه سال ۱۹۴۲ میلادی در نظر گرفته شد و به عنوان سازمانی بین‌المللی در ۲۴ اکتبر ۱۹۴۵ میلادی (۲ آبان ۱۳۴۲) تأسیس شد. در گرامیداشت ایجاد این سازمان، روز ملل متحد همه ساله در ۲۴ اکتبر در جهان جشن گرفته می‌شود.
- سازمان ملل متحد چهار هدف دارد:
 ۱. حفظ صلح و امنیت بین‌المللی.
 ۲. توسعه روابط دوستانه میان ملل.

۳. همکاری در حل مشکلات بین‌المللی و ترویج احترام به حقوق بشر.

۴. ایجاد مرکزی برای هماهنگ کردن اقدامات ملت‌ها. بیش از ۳۳ سازمان وابسته، به همکاری در این راستا مشغولند، آن‌ها در مجموع با عنوان نظام ملل متحد شناخته شده‌اند و همگی در زمینه‌های خاص خود به کار می‌پردازند.

- سازمان ملل متحد، دولتی جهانی نیست. با این حال، راه‌هایی برای حل درگیری‌های بین‌المللی و تدوین سیاست‌های حاکم بر مسایل تأثیرگذار بر همگی ما ارائه می‌دهد. سازمان ملل متحد مجمعی است که همه کشورهای در آنجا با هم دیدار می‌کنند تا به بحث و تدوین و توسعه حقوق بین‌الملل در عرصه‌هایی چون حقوق بشر، تجارت بین‌المللی، دریاها و مبارزه با تروریسم بپردازند.

- سازمان ملل متحد و کارگزاری‌های آن انجام هزاران طرح در سراسر جهان، از قبیل کمک به پناهندگان، مبارزه با ایدز، گسترش تولید مواد غذایی و ارائه کمک پس از وقوع بلایای طبیعی را به عهده می‌گیرند.

- نظام ملل متحد برای ترویج احترام به حقوق بشر، کاهش فقر، مبارزه با بیماری و حفاظت از

محیط زیست فعالیت می‌کند. سازمان ملل متحد فعالیت‌های بین‌المللی در مبارزه با قاچاق مواد مخدر و تروریسم و همچنین از بین بردن خشونت علیه زنان و حفاظت از اکوسیستم‌های طبیعی را رهبری می‌کند.

- در سازمان ملل متحد، تمام کشورهای عضو از بزرگ و کوچک، غنی و فقیر، با دیدگاه‌های سیاسی و نظام‌های اجتماعی مختلف، از حق اظهار نظر و رأی در تصمیم‌گیری‌های مجمع عمومی برخوردارند.